

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΙΑΣ THERAPIAE
SPECIMEN XIII.
DE
FLVXV INTESTINORVM
C R I T I C O

PRAESIDE
D. IOANNE ERNESTO HEBENSTREIT

THERAPIAE P. P. FACULTATIS MEDICAE DECANO.

LIPSIAE DIE IV. IVLII MDCCXLIX.

IN AUDITORIO MEDICO

HORA X. AD XII.

DISPVTABIT

IOHANNES GEORGIUS ROTHER,
LIPSIENSIS.

Materies morbi, motibus naturae criticis excitata,
conuenientibus ^{a)} vti vel humorum textura fert,
vel loci affecti propinquitas id postulat, organis,
vel deponitur interea vel expellitur. ^{b)} Cum autem vitio
haud

a) Ἄ δὲ ἀγεῖν ταύτην ἀγεῖν οὐκ ἂν μά-
λιστα ῥέπη ἢ φύσις διὰ τῶν συμφερόντων
χωρίων. HIPPOCR. Aphor. Sect. I. Expli-
cat GALENVS in Commentario ad hunc locum.
συμφέροντα δ' ἐστὶ χωρία κενώσεις ἐντεράτε
καὶ γαστῆρ καὶ κύστις καὶ μήτρα καὶ σύμπαν
τὸ δέρμα καὶ πρὸς τέτοις αἱ δ' ὑπερώαι τε
καὶ ῥίνοις:

b) Πολλάκις ἀποστάσις εὐρομεν ἢ μόνον
τῶν κατ' ἀπόθεσιν ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκκρί-
σεων. GAL. Comm. 3. in Libr. 6. Epid.
Hippocr.

Quae ducere oportet, ducenda
sunt quorsum natura maxime vergit,
per conuenientes locos.

Conuenientes autem loci euacuatio-
nibus sunt intestina et venter et ve-
sica et vterus et vniuersa cutis et
super his palatum et nares.

Saepe secessus humorum inueni-
mus, non tantum per depositionem
sed etiam per euacuationes.

A

13

haud careant, illae conualescendi rationes, quae, nouo morbo, per ἀπόσπασιν inducto, celebrantur, fatiusque semper sit, si optio datur, secedere de corpore res nocentes, quam quiescere et relinqui; Proinde praestantius esse illud naturae opus videbitur, quo morbi euacuando sanantur, secundarium forte negotium est, quod, translatione mali ad partes facta, geritur. Oportet ergo de euacuationibus salutis causa susceptis primo loco exponi. Harum veluti omnium, hinc singularum, virtutes sunt, τὸ spontaneum ^{c)} sufficientia ^{d)} temporis opportunitas ^{e)} ad locum excretorium aptitudo ^{f)} et, si fieri possit, facilitas. ^{g)} Quo autem patentioribus viis, humores secedunt noxii, eo plus aeger proficit. Hinc maximi saepe morbi, acuti aequae ac chronici, fluxibus ad canalem alimenterum redeuntibus, iudicantur eo conuenientius, quo certius primarum viarum vel viscerum his respondentium noxae, excretionibus, proxime ad mali fontem institutis, in ipsis haud raro natalibus opprimuntur. Haec etiam est ratio, propter quam salubres intestinorum fluxus inter reliquos primi nomi-

c) Ἐκκρίσις αὐτομάτη. GAL. Comm. II. in Progn. Hipp.

Spontanea euacuatio.

Ἐὰν τῶν αὐτοματῶν, λύει τὸ νόσημα: GAL. Comm. 4. in Hippocr. de diaeta acutor.

Quidquid horum spontaneum fuerit, morbum soluit.

Ἀυτομάτως ὠφελεῖ. HIPPOCR. περὶ χυμῶν.

Spontanea sufficiunt.

d) Πᾶν τὸ πολὺ τῇ φύσει πολέμιον. HIPPOCR. Sect. 2. Aph. 3.

Omne nimium naturae inimicum.

Πᾶντα τὰ μετρίως μᾶλλον γινόμενα κακὰ: HIPPOCR. Sect. 2. Aph. 4.

Quaecunque plus quam modulus fert fiunt, mala.

e) Ἦν ἐν καιρῷ τι γένοιτο βέλτιστον. HIPPOCR.

Si quid in tempore fiat, optimum.

f) Τὰ χωρέοντα μὴ τῷ πλήθει τεκμαίρεται ἀλλ' ὡς ἂν χωρήῃ οἷα δὲ. HIPPOCR. de Humor. Libro.

Quae abscedunt non multitudine aestimentur, sed si secedant, quae oportet.

g) Ὅταν δὲ ταῦτα μηνύωνται, μὴδ' αὐτὴ ἡ φύσις ἐκῆσα ἀφίει, ἀνάγκας εὐρηκεν ἥσιν ἡ φύσις ἀζύμως βιασθεῖσα ἀφίησιν: HIPPOCR. de Arte.

Dum ista indicantur, nec ipsa natura sponte dimittit, necessitates inuentae sunt quibus natura haud violenter adacta dimittat.

nominandi esse visi mihi fuerint, quorum prior, vomitus, veluti ad vitam sanam et morbos auertendos haud parum confert ^{h)} in morborum etiam variorum decursu feliciter euenire solet. Illi autem, prae reliquis, morbi, effusione humorum ex ventriculo per os facta, recte breuique negotio soluantur, quorum causae intra primas vias, quo titulo organa chylopoetica insignimus, sedent, siue ab introductis, siue a sponte nascentibus rebus noxiis sollicitetur ventriculus, siue, qui vomendi sunt, humores ex toto homine per villos intimae tunicae ad cauum deferantur, siue ex cognatis visceribus per tubos communicantes adducantur, aut ex osculis vasorum sanguiferorum ad caua hiantium, quod salutare aliquando est, materia vomenda proueniat. ⁱ⁾ Paulo equidem laboriosius, hepatis

^{h)} τοῖσι μικροῖσι καὶ νεογνοῖσι παιδίοισι ἔμετοι. HIPPOCR. Aphor. Sect. III. 24.

Πρὸς τὰς συμβαίνοντας ἐμέτους τοῖς πλοιοζομένοις, τοῖς μὲν πρώτοις γιννομένοις ἔτε ῥαδίον ἔτε χρήσιμον ἀντιτάσσειται, πάντα γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσθὲν ὠφελεῖν. Δὲ μετὰ τὸν ἔμετον μὴ πολλὰ μηδὲ τὰ τυχόντα βρώματα προσφέρειται, ἐπὶ πλείω δὲ χρόνον πλείονων γενομένων ἐμέτων τῇ ὑποσολῇ τροφῆς σφοδρότερα χρῆται: δὲ δὲ καὶ βλέπειν ὥστε ἦκιστα εἰς τὴν θάλασσαν ἕως εἰς τὴν ἐθνησμον ἐλθῇ ἐν τῇ πλοίᾳ διατριβῆς καὶ τοῖς ὕδασι δὲ προσέχειν, ὅπως μὴ θολερὰ μὴτε δυσώδη μὴτε ἀλυκὰ ἔσται. PAVLVS Libr. I. 9ς πλοιοζομένοις δίαίται.

ⁱ⁾ τὰ ἐμέμενα ἐκκρίνεται ποτὲ μὲν ὡς πλείωτε καὶ βαρύνοντα τὴν κοιλίαν, ὥσπερ ἐνίοτε τὸ πλῆθος τῆς τροφῆς, ὅτε δὲ ὡς ἀνιῶντα τε καὶ δάκνοντα, καθάπερ ὅταν ὀξώδης ἢ κνισώδης ἢ πικρὰ καὶ δριμύνα κατὰ τὴν ἀπεψίαν ἢ προσενηχθῇσιν γένηται τροφή: τότε τῷ γένει ἐστὶ καὶ τὰ χολώδη καὶ φλεγματώδη καὶ ὀρρώδη περιπτώματα τὰ τ' αὐτόθεν γενόμενα καὶ ὅσα συρρεῖν πέφυκεν εἰς

Paruulis et recens natis infantibus, vomitus.

Contra vomitus, qui nauigantibus eueniunt, et prima vice contingunt, nec facile, nec vtile, quidquam opponi, omnibus enim modis, vt plurimum solent prodesse. Oportet autem post vomitum, non multos, nec fortuito oblatos cibos apponi. Longiore autem tempore, plurimis vomitibus factis, subtractione ciborum pertinaciorē vtendum, oportet autem frequenter prospicere in mare, donec ad consuetudinem vitae nauticae perueniat, et aquis animus aduertendus, ne vel putridae sint vel graueolentes vel salsae.

Vomenda expurgantur, aliquando vti superflua et grauantia ventriculum, veluti quandoque multitudinem ciborum, aliquando, vti affligentia et mordentia, veluti, quando acidus et nidorosus aut amarus aut acris, tempore apepsiae, oblatus fuerit cibus; huius generis etiam sunt biliosae et phlegmaticae et serosae

A 2

αὐτὴν

hepatis ductus, qui bilem vtramque duodeno tradunt, emunguntur vomitu, cum commodior omnino sit fellis, quod κάτω purgatur, deiectio; ^{k)} Est tamen in illo musculorum imi ventris et diaphragmatis conatu, in quo vomitus rationes prae reliquis consistunt, singulare aliquod, quod hepatis canales felleos compellere valet momentum. ^{l)} Propterea in morbis omnibus, sunt autem plurimi, ab immorigerabile ^{m)} ortis, dum maxime in ictero, fel flauum, viride, nigrum ore reiici opportunum est et valde salubre. ⁿ⁾ Licet enim et illud prospere eueniat, si bilis vtraque, impedimentum

αὐτὴν ἐξ ὅλης τῆς ζωῆς τῆς ἑξέως: καὶ αὐτόγε τὸ αἷμα τὸ ἐς τὴν κοιλίαν ἐκχυθὲν ἐμὴν αὐτὸν ἀναγκάζει. GAL. de Sympt. Causis Lib. 6.

k) τῶν κατ' ἥπαρ λυπέντων ἐκκενῶσαι χρηζόντων ἐπιτήδειον ῥοπή κατὰ τὴν γαστέρα καὶ ταύτης αὐτῆς, βελτίων ἢ κάτω, τῆς δὲ ἐμέτων. GAL. Comm. 1. in Hipp. Aphor.

l) Ἐκκενῶσαι μὲν δὴπερ χρὴ τῆς ἥπατος ὅσον ἀθροίζεται κατ' αὐτὸ τῆτε πικροχόλης χυμῶ καὶ τῶν ἐκ τῆς φλεγμονῆς ἰχώρων: τῆτο δὲ ἢ καὶ ἂν γένοιτο χωρὶς τῆς διαρρύπτειν μὲν τὰ κατὰ τὸ σπλάγχχνον ἀγγεῖα, τὸν δὲ ἐς τὴν νῆσιν καθήκοντα πόρον ἀνατομῶσαι: GAL. Method. med. Libr. 13.

m) Ἀθροισμένη κατὰ τὸν στομάχον χολή. GAL. Comm. in Hippocr. librum de victu in morbis acutis.

Δῆξις ὑπὸ δριμέων χυμῶν ἢ τοι κατ' ἐντέρων ἢ κατὰ γαστέρας γενομένη καὶ μάλιστα αὐτῆς κατὰ τὸ στομάχον: GAL. Comm. 2. in Libr. Hipp. de Victu in morb. acut.

n) Ἐπιγενομένη χολώδης ἐμέτω παραχρῆμα συνέβη πάντων ἀπαλλαγῆναι τῶν ὀχληρῶν: Τινὲς δὲ ἔτω παθόντων ἔμεσαν φαῖα καὶ τινες ὅμοια πράσιν χυλῶ. GAL. de Locis affectis Libr. 6.

superfluitates tum quae ibidem nascuntur, tum quae in eundem (ventriculum) confluere solent ex totius animalis habitu. Et ipse etiam sanguis in ventriculum effusus eundem ad vomendum adigit.

Eorum, quae hepar affligunt et vacuatione indigent, destinationes versus ventriculum, sed hac ipsa quae vomitu fit, melior ea, quae deorsum.

Euacuari nempe oportet quidquid intra hepar colligitur et biliosi humoris et corruptorum ex aliqua inflammatione succorum: Hoc autem fieri nequit nisi vasa ipsius visceris euacuentur et, qui ad ieiunium ducit, canalis aperiatur.

Collecta in Ventriculo bilis.

Rosio ab acribus succis, siue intra intestina siue ventriculum facta, maxime autem in eius orificio.

Superueniente vomitu bilioso statim contigit omnibus mutari turbidis; quidam, qui ita patiebantur, vomebant fusca et quidam similia prasi succo.

tum introitus ad ieiunum superare haud valens, venis hepaticis absorpta, cordi data, circumducta, cutem pingit, quam excretionem, nisi morbum ipsum, symptomata certe grauiora morbi soluentem, *criticam* recte appellauit GALENVS; °) fatius tamen, conuenientius semper ac optabilius est, hepatis faecem, vomitibus obortis, antea quam sanguinem subeat, in limine tolli morbumque in ipsis natalibus suffocari. Similiter, febrium, a bile aliaque primarum viarum illuue accensarum, continuaene an intermittentes fuerint, acidis, amaris, viscidis, indigestis ^p) aliquando etiam purulentis ^q) vomitu reiectis, mitescunt, nec raro, sine vlla alia euacuatione critica, sola soluuntur emesi. Inest adeoque vomitui singularis, succos varios acres solidis ruinam intendentes, et veluti venenosos ^r) anteaquam ad sanguinem progrediantur, proiciendi, efficacia; hinc nulla adest ratio quapropter ille inter motus criticos stare haud possit, insunt enim illi omnia, quae crisin faciunt: motus ipse ab humoris rebellis textura et acredine excitatus, ^s) spontaneum, coctio, tempus, morbi solu-

o) Χολῆς ὡχρᾶς ἀνάχυσις εἰς τὸ δέρμα γενομένη κριτικῶς ὥσπερ ἄλλα τινὰ τῶν ἀποσκημμάτων: GAL. de Locis Affectis Libr. 6.

p) Τινὰς ἐν πυρετοῖς ἐθεασάμην σπασμέντας ἐξαίφνης ὕδενι προηγησαμένῳ σημῶ τῶν προηλόντων σπασμῶν, οἷς, ἐπιγενομένῃ χολώδῃ ἐμέτῃ παραχρῆμα συνέβη πάντων ἀπαλλαγῆναι τῶν ὀχληρῶν. Τινὲς δ' ὑπὸ πλήθους ἐδεσμάτων μοχθηρῶν βαρυνόμενοι, καρῶδεις ἐγίνοντο, μέχρι τῆς τῶν θάλασσας τὸ σῶμα τῆς κοιλίας ἐξεμέσαι πάντα. GALENVS de locis aff. 6.

q) Ἐπὶ φύματος ἥσω ῥήξεως ἔκλυσις ἐμετος. HIPPOCR. Aphor. Sect. VII. 8.

r) Ὅτι ἐν τῷ σώματι χυμοὶ εἰς φαρμακωδέας ποιότητας ἐκτετραπέται. GALEN. de Euchym. et Cacoeh.

s) καὶ οἷσι μὲν ὀξύτητες προσίστανται

Bilis flavae effusio in cutem facta critice, vti alia quae illuc secedunt.

Quosdam in febribus vidimus convulsos subito, nullo praecedente signo, quae spasmus praedicerent, quibus, superueniente bilioso vomitu, statim omnibus mutari turbidis contigit. Quidam a copia ciborum indigestorum grauati, torpidi facti sunt, donec ea, quae os ventriculi premebant, vomuissent omnia.

Ab abscessu intus rupto solutio, vomitus.

Succi in corpore in venenosas qualitates conuertuntur.

Quibus acidae cruditates accumu-
A 3
δριμειαί

solutio ^t) vel certe euphoria, maxime si adsit facilitas ^u) et humoris, quem hac via purgari oportet, conuenientia. Plurimum tamen saepe obest, quo nimis *critici* esse vomitus possint, quin imo pessimi symptomatis indolem habent haud pauci, dum refractarii sunt et steriles ^x) magnas anxietates ^y) sitim, sudores frigidos ^z) secum afferunt, nec vomenda, sanguinem ^a) stercora

δριμειχί τε καὶ ἰώδεις, οἷα λύσσα καὶ δόξιος
σπλάγχων καὶ θώρηκος καὶ ἀπορίη: ἢ παύε-
ται τῆς πρῶτης, πρὶν ἀποκαθαρτῆς τε καὶ
κατασχευῆς καὶ μιχθῆ τοῖσιν ἄλλοισιν.
HIPPOCRATES de veteri Medicina.

t) Ἐν τῇσι ταραχῇσι τῆς κοιλίας καὶ
τοῖσι ἐμέτοισι, τοῖσιν αὐτομάτως γινόμενοι-
σιν, ἣν μὲν οἷα δὲ καθάριζεσθαι καθάριζανται,
συμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρουσιν, ἣν δὲ μὴ,
τ' ἐναντίον. HIPPOCRATES Aph. Sect. I. 2.

Ἄυτομάτως γινόμενοι ἐμετοὶ κρίσεως λόγῳ.
GAL. Comment. 3. in Prognost. Hipp.

u) Ἐμετός δὲ ἀλυπότατος φλέγματος
καὶ χολῆς συμμιγμένος; μὴ πολὺς δὲ κάρ-
τα ἐμείδω. ibid.

x) Τὰ μικρὰ ἐμέσματα χολώδεα ἢ κρή-
σιμα. HIPPOCRATES Coac. Praenot.

y) Ἄσώδεις ἀνεμέτως κακόν. HIPPOCRATES
Coac. Praenot.

Ἐμετοὶ ἀσώδεις. HIPPOCRATES Prorh.

Ἐμέσματα ἀκριτὰ, ἀσώδεα πονηρά. HIPPOCRATES
Praedict. I. 62.

z) Ἐπὶ πάσῃ καθάρσει πλεονάζουσα ψύ-
ξις μετ' ὑδρωτός, ὀλέθριον, καὶ οἱ ὑπανε-
μέοντες διψώδεις ἐν ταῖσι κακόν. HIPPOCRATES
Coac. Praen. 568.

a) Ὀκόσοι αἷμα ἐμέουσιν, ἣν μὲν ἄνευ πυ-
ρετῆς, σωτήριον, ἣν δὲ ζὺν πυρετῶ, κακόν:
HIPPOCRATES Aphor. Sect. VI.

Ἐστὶ δὲ θανάσιμος ὁ ἐρυθρὸς ἐμετός καὶ μά-
λιστα ἂν μετὰ ἀνάγκης ἐμέσῃτο ἐπωδύνῃ.
HIPPOCRATES Coac. Praenot.

lantur et acres et virulentae, qua-
les anxietates et morificationes inte-
stinorum et thoracis et desperatio,
non quies ab his est prius, quam ex
purgata et restaurata et mixta cum
aliis fuerint.

In perturbationibus alui et vom-
itibus sponte factis, si, quae oportet
purgari, purgentur, conducit et be-
ne se abinde habent aegroti, si mi-
nus, contrarium.

Sponte facti vomitus ad legem cri-
seos.

Vomitibus facillimus, qui phlegma-
te et bile miscetur: Ne autem ni-
mium vomatur.

Parvae vomitiones biliosae non
bonae.

Anxii non sequente vomitu, ma-
lum.

Vomitibus cum anxietate.

Vomitiones male mixtae cum anxie-
tatibus, malae.

In omni purgatione abundante re-
frigerium cum sudoribus exitiale, et
qui, vomitantes siticulosi: in his
malum.

Qui sanguinem vomunt, si sine
febre, salutare, si cum febre, malum.

Est autem lethalis ruber vomitus et
maxime si cum conatu vomatur do-
loroso.

stercora ^{b)} eiiciunt, continui sunt ^{c)} nigri ^{d)} coloribus variantes ^{e)} foetidi ^{f)} morbisque sua natura dubiis, ab afflictis nervis, superueniunt. ^{g)} Non minus commoda primis viis expurgandis ^{h)} est, aluina proluuies et alternas haud raro, cum vomitu critico vices gerit ⁱ⁾ illo tamen mitior optabiliorque; quare etiam hepatis faeces biliosae versus intestina,

b) Ἐπὶ ἐλεῶ ἔμετος κακόν. HIPPOCR. Aphor. Sect. VII. 10.

Ab Ileo vomitus, malum.

Ἐιλεώδεσιν ἔμετος κακόν. HIPPOCR. Coac. Praenot.

Ileo correptis vomitus, malum.

c) Καὶ ἔμετοι μετὰ ποικιλίας κακόν, ἅλως τε καὶ ἐγγύς ἀλλήλων ἰόντων. HIPPOCR. Praedict. I. 61.

Vomitus cum colorum varietate malum, praeterea si prope sint ad inuicem.

d) Τὸ ἐμέουμενον πρασινοῦς ἢ πέλιον ἢ μέλαν νομίζειν χρὴ πονηρὸν εἶναι. HIPPOCR. Progn.

Vomitu reiectum, prasinum et plumbeum et nigrum aestimandum, malum esse.

Ὅσκόσοισιν ἐκ νησιμάτων ὀξέων ἢ ἐκ πολυχρόνιων ἢ ἐκ τραυμάτων ἢ ἄλλως πως λεπτυνομένοις χολὴ μέλαινα ἢ ὀκιοῦν αἷμα μέλαν ἐπέλθῃ, τῇ ὑστεραίῃ ἀποθνήσκουσι. HIPPOCR. Aph. Sect. IV. κγ.

Quibus, ob morbos acutos aut diuturnos aut vulnera, aut alio modo extenuatis, nigra bilis aut qualiscunque sanguis niger superuenit, postmodum moriuntur.

e) Τάχιστα δὲ θάνατον σημαίνει ὁ πέλιός καὶ κακώδης (ἔμετος.) HIPPOCR. Coac. Praen. Ἐι πάντα τὰ χρώματα ὁ ἄνθρωπος ἐμέει κάρτα ὀλέθριον τῆτο γίνεται. HIPPOCR. Prognost.

Celerrimam mortem designat, liuidus et foetidus vomitus.

f) Πᾶσι δὲ αἱ ὑπόσαπροι καὶ δυσώδεις ὀσμή κακὴ ἐπὶ πᾶσι τοῖσιν ἐμεομένοισιν. HIPPOCR. Praenot. 85.

Si omnes colores vomat homo, valde lethale hoc.

g) Ἐπὶ τραύματι χολὴς ἔμετος ἐπιγενόμενος, κακόν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῖσι κεφαλικοῖσι. HIPPOCR. Coac. Praenot. 507.

Omnēs subputridi et foetidi odores mali in omnibus vomitu eiectis.

h) Τὰ ἐν ταῖς πρώταις φλεβὶ περιττώματα ὑψηλῶτα ἐκκαθαίρονται. GALEN. Constit. med.

Post vulnus vomitus superueniens, malus, et maxime in capitis vulneribus.

i) Ὑπὸ διάρροιας ἐχομένῳ μακρῇ, ἀπὸ τ' αὐτομάτε ἔμετος ἐπιγενόμενος, λύει τὴν διάρροϊαν. HIPPOCR. Aph. Sect. VI. 15.

In primis venis superfluitates, aluo expurgantur.

A diarrhoea magna correpto, sponte vomitus superueniens soluit diarrhoeam.

intestina, sua natura diriguntur^{k)} et a medicis illuc deducuntur.^{l)} Ast non vna etiam est ratio, propter quam aluinae deiectiones remotioribus partibus salutare et proficuae esse possint, quandoquidem saepissime euenit, vt turbidi humores circuli lege ex nobilioribus visceribus abrepti, tum aliis colatoriiis, tum tunicae intestinorum villosae, salutis causa applicentur et euacuentur.^{m)} Ita variorum morborum in serosa colluie consistentium naturae aptum est, fluxu aluino, propter villosae tunicae indolem, sanari posse, et experientia rationi subscribit.ⁿ⁾ Est enim ferosorum humorum omnium quaedam ad intestina veluti destinatio, ex legibus circuli fluens, qua, totius hominis saburra^{o)} ad canalem alimentosum, eo facilius ablegatur feliciusque purgatur, quo maior est tubulorum halantium per internam intestinorum superficiem frequentia. Fauet proinde vt ex multis exemplis pauca adducam, *ophthalmiae*, aluina proluuies,^{p)} fauet etiam *febris*,
non

k) Καθ' ἥπαρ ὀδυνώδεσι πυώδεα κατὰ κοιλίην προίονται. HIPPOCR. Coac. Praenot.

l) τὰ ἐν τοῖς σιμοῖς τῇ ἥπατος πρὸς ἔντερα προτρέψομεν. GAL. Constit. med.

m) Διαθέσεις ἐκείνην ὅταν χυμοὶ τινες ἐνοχλῶντες πρότερον ἐτέρῳ μορίῳ καταλιπόντες ἐκείνῳ ἢ ἑτέρῳ μεταστῶσιν ἀπόστασις καθ' ἐκροὴν ἢ ἐκκρισιν. GAL. Comm. 3. in Libr. 6. Epid.

n) τοῖσιν ὕδρωπιώδεσι ἐς κοιλίην βραγύντος τῇ ὕδατος, λύσις. HIPPOCR. Coac. Praenot.

τὴς λευκοφλεγματοῦντας διάρροια πάυει. HIPPOCR. Coac. Praenot.

Ἦν ὑπὸ λευκῆ φλέγματος ἐχομένῳ διάρροια ἰσχυρὴ ἐπιγένηται λύει τὴν νόσον. HIPPOCR. Aphor. Sect. VI.

ο) Ἐκ τῆ σώματος ἢς τὰ κατὰ γαστέρα συρρεῖ δακνώδει περιττώματα. GALEN. de Sympt. Causis Libr. 6.

p) Ὀφθαλμιῶντα ὑπὸ διάρροίας ἀλῶναι ἀγαθόν. HIPPOCR. de Iudicat. Libr.

Iuxta hepar dolentibus puri similia per aluum procedunt.

Quae in sima hepatis parte sunt, ad intestina ducamus.

Illae dispositiones, quando succi quidam tumultuantes in alia parte, illam deferentes in aliam migrant. Abscessus, secundum fluxum aut euacuationem.

Hydropicis, in aluum percurrente aqua, solutio.

Leucophlegmatia correptos diarrhoea solatur.

Si ab albo phlegmate detento diarrhoea fortis superueniat, morbum soluit.

Ex corpore in viscera abdominis confluunt superfluitates.

Ophthalmia laborantem a diarrhoea corripi, bonum.

Ὀφθαλ-

non equidem omnibus, sunt enim, sudoribus ac vrinis iudicandae, quae fluxum aluinum aegre ferunt, ¹⁾ sed illis, quarum causae in visceribus intestinali tubo connascentibus, hepate, liene, pancreate, sedent, veluti intermittentes plerasque esse puto, illisque, quae metastaseos lege, quod sudoribus ac vrinis, propter impedimenta, purgari nequit, aluo deiciunt. ²⁾ Oportet adeoque etiam diarrhoeis, ut euacuationis criticae titulum mereri possint, ea inesse momenta, quae commodas et salubres efficere possunt excretiones quascunque alias. *Vim vitae ne frangant, nec a commodioribus organis excernenda liquida, reuellant.* Tales nocebunt phthisi pulmonica confectis, ³⁾ dum, quod trahendo morbo par est, sputum, oborto fluxu intestinali, opprimunt. Morbo quodam languido detentis et summe debilibus ⁴⁾ opportunaesse haud poterunt aluinae fluxiones, uti nec illis, qui lenta febre absumuntur: *Motus criticos ne anteuertant, nec febrium primordiis sint synchronae;* laudat proinde HIPPOCRATES deiectiones in febribus epidemicis, quas ventris perturbatio praecesserat.

¹⁾ Ὀφθαλμιῶντι διάρροια χρήσιμον. HIPP. Coac. Praenot.

²⁾ Ὀφθαλμιῶντα ὑπὸ διάρροιας ληφθῆναι, ἀγαθόν. HIPP. Aphor. Sect. VI.

q) Κοπιῇ ὁ ἀνδρῶπις ὑπὸ τῆς ξυνεχέως ἐξαναστάσεως καὶ ἀγρυπνοῖν ἂν, εἰ δὲ ἀθρόον πολλάκις διαχωρῆει, κίνδυνος λείποθυμῆθαι. HIPPOCR. Progn.

r) ῥωδεις πυρετοὶ οἱ μετὰ ῥύσεως κοιλίας, πολλάκις δὲ καὶ ἐμέτων. Autor Defin. GALEN.

s) ῥτὸ φθίσεως ἔχομένοις διάρροια ἐπιγενομένη θανατῶδες. HIPP. Aphor. Sect. V. 14.

³⁾ Ὅσοι φθισικοῖσιν ἐπιγίνονται διάρροια, θνήσκουσιν: HIPP. Coac. Praen.

t) Τὸ, κωματώδεσι, νευωθρευμένοισιν, ὑγρὸν διαχώρημα, κάκιστον. HIPP. Coac. Praenot.

Ophthalmia laboranti diarrhoea salutaris.

Ophthalmia laborantem a diarrhoea corripi, bonum.

Affligitur homo a continuo ad desiderandum stimulo, et vigilat et si confertim saepe secedit, periculum, ne animo delinquat.

Fluidae febres, quae cum fluxu alui, saepe et vomitibus.

Phthisi correpto diarrhoea superueniens, lethalis.

Quibuscunque phthificis superueniunt diarrhoeae, moriuntur.

Somnolentis ac torpidis eueniens deiectio fluida, pessimum.

B

cesserat. ^{u)} Nulla tamen huic excretioni, vti nec aliis, certa lex, ad dierum numeros, scripta est. Saepe materiae peccantis copia praecoces alui fluxus secum affert. ^{x)} *Frequentes, et breui tempore multae, nocent.* ^{y)} *Causam morbi secum auferant.* Praestant adeoque bile tinctae faeces ^{z)} intra febres, quandoquidem albae certissimum, hepatis obstructi, mittunt nuntium hinc omen habent. ^{a)} *Commode secedant faeces, nec inani conatu intestina vellicent.* ^{b)} *Mature ad spissitudinem* ^{c)} *reuertantur.*

u) Ἀπὸ κοιλίης ἐρεθισμῷ σμικρῷ κόπρανα λεπτά, οἷα ἄπεπτα πολλὰ δίδει μετὰ πόνον. HIPPOCR. Epid. Libr. 2. aegr. 2. Ἀπὸ κοιλίης ἐρεθισμῷ ὑγρὰ παραχῶδεα δαίλθῃ μετὰ ἐλμίνθων. HIPPOCR. Epid. Libr. 2. aegr. 12.

x) Ἡ φθάνουσα τὸν συνήθη καιρὸν ἐκκρίσις, τῆς κοιλίας ὀδαξυμένης τε καὶ κεντημένης ὥς ὑπὸ δάκνοντος, ἢ ὥς ἀλλότριον καὶ ἐκ οἰκῆον ἀποδυμένης, γίγνεται. GAL. de Sympt. Causis Libr. 6.

y) Τυγρὸν διαχώρημα καὶ ἄθροον καὶ κατὰ μικρὸν, κακόν: HIPPOCR. Coac. Praenot. 609.

z) Περίπλυσις κοιλίης, ἢ τῶν λεπτῶν κατὰ σύτασιν ὑγρῶν διαχώρησις καὶ χολῆς ὀλίγης μιχθέντων: GALEN. Comm. in Hipp. Prorrh.

a) Λευκαὶ αἱ διαχωρήσεις γίνονται μὴ καταρρέουσαι ἐξ ἥπατος εἰς τὴν γαστέρα χολῆς: GALEN. Comm. 3. in 3. Prorrh. Hipp.

Αἱ λευκαὶ διαχωρήσεις δύσκολαι. HIPPOCR. Prorrh. 1.

Ἐκλευκὸν διαχώρημα ἐν πυρετῷ ἐκ εὐκρινέος: HIPPOCR. Coac. Praen. 615.

b) Κοιλίη διαβορβορίζουσα κεναῖς ἀναστάσεσι, δύσκολος: HIPPOCR. Prorrh. 1.

c) Ἐν τῇσι τῆς κοιλίης ῥύσεσιν αἱ μεταβολαὶ τῶν διαχωρημάτων ὠφελέουσιν. HIPPOCR. Aphor. Sect. II.

Ab alui stimulo paruo faeces tenuius indigestis similes, exhibant cum dolore.

Ab alui stimulo fluida turbulenta exhibant cum vermibus.

Praeuertens consuetum tempus effluxio, aluo admorfa et compuncta, tanquam a re acri, et veluti alienum et non domesticum quid expellente, fit.

Liquida faex et copiosa et saepe ac parum fluens, malum.

Illuuius alui, tenuium quoad consistentiam liquidorum secessus est, et parca bile mixtorum.

Albae deiectiones fiunt, non defluente ex iecinore ad ventrem bile.

Albae deiectiones difficiles.

Alba faex in febre non bene iudicat.

Aluus murmurans, irritis ad descendendum conatibus, difficilis. In alui fluxibus faecum mutationes proficuae sunt.

tur. Quaecunque autem alui deiectiones nescientibus fiunt,^{d)} vel sua consistentia, colore, odore, solidarum partium destructionem produnt, viscerisque labem^{e)} hoc ipso innuunt, laudari sane nequeunt, inque ancipiti aegros versari, denuntiant. Veluti autem consideratio alui medica, motus naturae

d) Θανατώδες δὲ καὶ πᾶν ἐστὶ διαχώρημα τὸ ἀναισθητῶς διεξίον. HIPPOCR. Coac. Praenot.

Mortifera omnis est deiection, quae sine sensu procedit.

e) Συντήξεως καὶ σηπεδόνος σημεῖα κοιλίης ῥύσεις λιπαρὰ καὶ δυσώδες καὶ κάκωμοι: HIPPOCR. Aphor. Sect. II. Exponente GALENO in Commentario 2.

Colliquationis, et putredinis signa alui fluxus pingues et graueolentes et foetidae.

Θανατώδες ἐστὶ τῶν διαχωρημάτων τὸ λιπαρὸν καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ πελιδνὸν μετὰ δυσωδίας: HIPPOCR. Coac. Praenot. 631.

Lethiferae ex faecibus, pinguis et nigra et liuida cum foetore.

Ἐξέρυθρον ἐν περιπλύσει διαχώρημα φλαῦρον, φλαῦρον καὶ τὸ σφύδρα χλωρὸν ἢ λευκόν, ἢ ἀφρώδες ὑδαρές, καὶ τὸ μικρόν τε καὶ γλυκρὸν καὶ λίον καὶ ὑπόχλωρον, κακόν. HIPPOCR. Coac. Praen.

Rufa in proluvie faex, mala, mala etiam valde viridis et alba, et spumosa et aquosa et parca et mucida et levis et subviridis.

Θανατώδες δὲ καὶ αἰμορροῖν αἱματώδες, πολὺ, θρομβώδες. HIPPOCR. Coac. Praen.

Lethiferum, sanguinem fluere multum, thrombis mixtum.

Τὰ μέλαινα ὑποφανόμενα διαχωρήματα, καθάπερ αἵματος τρυξ, σηπεδόνα τινα λαβόντος, ἀλλοκότον, μεγάλην κάκωσιν ἐνδείκνυμένα τῇ σπλάγχνι. GAL. Comm. 4. in Aphor. Hipp.

Quae subnigra apparent stercora veluti sanguinis putredinem habentis faex, plerumque magnam indicant visceris labem.

Μελάνων διαχώρησις κακόν. HIPPOCR. Coac. Praenot.

Nigrorum deiection mala.

Ἰδαρές δὲ κάρτα ἢ λευκόν ἢ χλωρὸν ἢ ἐρύθρον ἰχυρῶς ἢ ἀφρώδες διαχωρεῖν, πονηρὰ ταῦτα πάντα: Τετέων δὲ θανατωδέστερα ἂν εἴη τὰ μέλαινα, ἢ λιπαρὰ ἢ πελιδνὰ ἢ ἰώδες ἢ κάκωμοι: HIPPOCR. Prognost.

Aquosum autem valde aut viride aut rubrum valde aut spumosum deiici, mala haec omnia. Magis autem his mortiferae sunt faeces nigrae, pingues, liuidae aut virosae aut foetidae.

turae criticos versus canalem intestinorum directos diiudicat, sic illa, ex faecum inspectione, viscerum chylopoecorum statum tam sanum ^{f)} quam morbosum, signis a colore stercoreum desumptis, percipit, ut albae faeces icterum, ^{g)} sanguine mixtae varia sanguinis per hepar transiiciendi impedimenta, ^{h)} quandoque intestinorum erosiones, ⁱ⁾ aridae, globosae, caprinis similes, fluidi defectum et caloris augmentum, et si quae alia sunt, ^{k)} significant.

f) Διαχωρήματα ἐστὶν ἄριστον τὸ μαλακὸν τε καὶ ξυνέτηκός καὶ τὴν ὥρην ἥνπερ καὶ ὑγιαίνοντι ὑπεχώρει, πλῆθος δὲ πρὸς λόγον τῶν ἐσιόντων. HIPPOCR. Progn.

Faeces sunt optimae, molles, consistentes, hora sanis consueta, secedentes et copia ingestis pares.

g) Λευκὴ διαχώρησις ἴδιον τῶν ἰκτερικῶν σύμπτωμα: GAL. Comm. I. in I. Libr. Hipp. Prorrh.

Albae faeces proprium sunt Ictericorum Symptoma.

h) Ἐξέρυθρος περίπλυσις ἐν ταῖς ἥπατι καὶ διαθέσειν. ibid.

Rubra proluuies, in morbosis hepatis constitutionibus.

i) Ἄιμα καὶ ξύσματα διαχωρέοντα. HIPPOCR. Prorrh. 2.

Sanguis cum tunicarum ramentis fecedens.

k) Διαχωρήματα συγκεκαυμένα πυρώδη τὴν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι διάθεσιν ἔχει σημαίνει. GAL. Comm. I. in 3. Libr. Epid. Hippocr.

Faeces adustae, calidum totius corpori, dispositionem indicant.

κοιλίᾳ ἀπολελαμμένοι, σμικρὰ καὶ μέλανα σπυρατώδεα πρὸς ἀνάγκην χαλῶσαι. HIPPOCR. Prorrh. I.

Alui obstructae parvam nigram globosam faecem difficulter excernentes.

~~vgl. 225, 4 H~~

Path. gen. 817⁵

